

№ 4/3 « 07 » лютого 20 19 р.

**Прем'єр-міністру України
Гройсману В.Б.**

01008, м. Київ,

вул. Грушевського, 12/2

Шановний Володимире Борисовичу!

Нотаріальна палата України (далі – НПУ) є організацією самоврядування нотаріусів, яка згідно ст. 16 Закону України «Про нотаріат» серед іншого уповноважена представляти інтереси нотаріусів у державних та інших установах, наділена повноваженнями забезпечувати захист соціальних та професійних прав нотаріусів.

06.02.2019 року на розгляді Кабінету Міністрів України знаходився та був прийнятий *проект змін до Постанови від 24.10.2018 року «Про реалізацію експериментального проекту у сферах державної реєстрації речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень і державної реєстрації юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань» № 860 (далі – Постанова № 860)*. Цією постановою передбачено *встановлення для нотаріусів необхідності підтвердження своєї професійної компетентності у разі відновлення доступу до реєстрів шляхом проходження тестування*.

Порядком № 860 врегульована процедура організації визначення професійної компетентності осіб, які мають намір здійснювати функції державного реєстратора прав на нерухоме майно та/або державного реєстратора юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань.

Відповідно до положень ч. 1 ст. 10 Закону України «Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень» та ч. 1 ст. 6 Закону України «Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань», відповідність кваліфікаційним вимогам визначена для громадян України, які

перебувають у трудових відносинах з суб'єктом державної реєстрації прав.

При цьому особливістю правового статусу нотаріусів як державних реєстраторів є те, що відповідно до положень вказаних законів нотаріусам автоматично із набуттям статусу нотаріуса надаються повноваження щодо здійснення реєстраційних дій.

Виходячи з викладеного, НПУ наголошує, що оскільки законами України не передбачено необхідності визначення професійної компетентності нотаріусів як державних реєстраторів, то закріплення відповідних положень на рівні підзаконних актів (нормативних актів Кабінету Міністрів України чи міністерств) **суперечитиме положенням** ст. 92 Конституції України, ст. 3 Закону України «Про нотаріат», ч. 1 ст. 10 Закону України «Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень» та ч. 1 ст. 6 Закону України «Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань».

Крім того, дані зміни в Постанову містять значні корупційні ризики, які пов'язані з:

1) відсутністю процедури формування комісії, яка буде проводити автоматизоване анонімне тестування;

2) відсутністю затвердженого складу комісії;

3) відсутністю обов'язкової вимоги щодо включення до складу комісії представників професійних спільнот для забезпечення прозорості проходження автоматизованого анонімного тестування;

4) відсутністю чіткої процедури проведення автоматизованого анонімного тестування;

5) відсутністю затверджених тестових питань;

6) відсутністю порядку проведення фіксації результатів, які формуватимуться серверною частиною програмного забезпечення системи автоматизованого анонімного тестування (далі – система);

7) відсутністю переліку осіб, які уповноважені фіксувати порушення, що допускатимуться з боку тих осіб, які проходять тестування в аудиторії (списування, залишення залу аудиторії без представника органу, що фіксує результати тощо);

8) відсутністю переліку осіб, уповноважених попереджати та протидіяти зовнішньому втручанням в роботу системи та маніпулюванню даними з боку осіб, які розробили цю систему;

9) відсутністю вимог до осіб, які готують тестові завдання (стаж роботи у сфері реєстрації, кваліфікація, вимоги до освіти тощо) та визначають, які відповіді слід вважати правильними.

Окрім корупційних ризиків прийняття даної постанови призведе до унеможливлення доступу до професії великої кількості нотаріусів, а отже, буде підірвано весь цивільно-правовий обіг у державі.

З огляду на це, НПУ просить Вас не підписувати дану постанову, адже вона суперечить законодавству України, а також створює низку серйозних корупційних ризиків.

Крім того, інформуємо, що Міністерством юстиції України був виданий наказ від 29.12.2018 року № 4146/5 «Про затвердження Змін до деяких наказів Міністерства юстиції України» (далі – Наказ № 4146/5).

В абз. 6 п. 2 Наказу № 4146/5 зазначено, що процедура тестування (підтвердження професійної компетентності) поширюється, в тому числі на нотаріусів у випадку відновлення їм доступу до реєстрів. Зокрема, у вказаній нормі зазначено:

«друге речення абзацу третього пункту 6 викласти в такій редакції: «Відновлення доступу користувачу, у тому числі нотаріусу, здійснюється на наступний робочий день з дня спливу відповідного строку за умови надання таким користувачем сертифіката про підтвердження професійної компетентності у відповідній сфері державної реєстрації, отриманого після прийняття Міністерством юстиції України, його територіальним органом рішення про тимчасове блокування доступу до відповідного реєстру».

Таким чином, Наказ № 4146/5 безпосередньо суперечить Конституції України та законам «Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень», «Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань» і «Про нотаріат».

У зв'язку з цим НПУ змушена оскаржувати зазначену норму Наказу № 4146/5 у судовому порядку – як таку, що суперечить положенням чинного законодавства і порушує права нотаріусів.

Додатково зазначаємо, що у Висновку щодо результатів здійснення громадської антикорупційної експертизи нормативно-правового акту (Наказу № 4146/5) від 28.01.2019 року, проведеному Громадською організацією «Інститут законодавчих ідей», наголошено на суттєвих **недоліках зазначеного Наказу** (колізія як корупціогенний фактор, нечіткість встановленої адміністративної процедури).

Викладене вище є свідченням необхідності комплексного врегулювання наявних проблем, задля чого НПУ може надати усю необхідну аналітичну та іншу інформацію і результати правових досліджень відповідних правовідносин, а також взяти участь у спільному обговоренні усіх колізійних питань у вказаній сфері.

Додаток: Копія висновку щодо результатів здійснення громадської антикорупційної експертизи нормативно-правового акту – на 5 арк.

Президент НПУ

Володимир Марченко